

УДК 378.04:316.61

DOI [HTTPS://DOI.ORG/10.33989/2075-146X.2025.36.339114](https://doi.org/10.33989/2075-146X.2025.36.339114)

ІГОР АЛЕКСЕЄВ

ORCID: 0009-0006-7229-031X

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

СУЧАСНІ КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ ЗАГАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МЕНЕДЖЕРІВ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті здійснено теоретичний аналіз сучасних концептуальних підходів до визначення змісту загальних компетентностей у професійній підготовці менеджерів соціокультурної діяльності. Актуальність проблематики зумовлена потребами сучасного суспільства у фахівцях, здатних ефективно діяти в динамічному та мультикультурному середовищі, забезпечуючи розвиток культурної, креативної та соціально-гуманітарної сфер. Розкрито сутність поняття «загальні компетентності» як інтегрованої характеристики, що охоплює особистісні, когнітивні, соціальні та етичні компоненти. Узагальнено наукові підходи до класифікації загальних компетентностей, зокрема компетентнісний, особистісно-орієнтований, діяльнісний і аксіологічний, та висвітлено їх значення для фахової підготовки майбутніх менеджерів. Окреслено перелік ключових загальних компетентностей, релевантних для освітньої програми «Менеджмент соціокультурної діяльності», таких як комунікативна, емоційно-етична, аналітична, креативна, цифрова, проєктна та лідерська. Звернуто увагу на особливості формування цих компетентностей у контексті нових державних стандартів вищої освіти, результатів освітніх програм і потреб ринку праці. Підкреслено важливість інтеграції формальної та неформальної освіти, впровадження активних та інтерактивних методів навчання, а також міждисциплінарного підходу. Зроблено висновок, що сучасна парадигма підготовки менеджерів соціокультурної діяльності має ґрунтуватися на поєднанні гуманістичних, професійних і технологічних орієнтирів, що дозволяє сформувавши цілісну систему загальних компетентностей, необхідних для ефективної професійної діяльності у сфері культури, освіти та креативних індустрій.

***Ключові слова:** компетентність, загальні компетентності, професійна підготовка, менеджмент соціокультурної діяльності, освітній стандарт, міждисциплінарний підхід*

Постановка проблеми; її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. В умовах інтенсивних суспільних змін та розвитку ринкової економіки висувуються підвищені вимоги до сучасних фахівців щодо їхнього всебічного розвитку і здатності ефективно адаптуватися в соціумі. Для менеджерів соціокультурної діяльності це особливо актуально, адже їх професійна діяльність охоплює широке коло сфер – від організації дозвілля і заходів до туристично-рекреаційної та анімаційної роботи. Сучасні інноваційні процеси вимагають високопрофесійного менеджменту, який передбачає нові форми управління і у соціокультурній сфері. Відтак постає потреба у фахівцях, які є не лише вузькопрофесійно обізнаними, але й володіють високим рівнем загальної культури, розвиненими комунікативними й інформаційними навичками, здатністю до творчої самореалізації та соціальної відповідальності (Главацька, Олійник, 2020). Це зумовлює актуальність дослідження змісту загальних компетентностей у системі професійної підготовки менеджерів соціокультурної діяльності, оскільки саме такі компетентності забезпечують цілісний розвиток особистості фахівця та його конкурентоспроможність на сучасному ринку праці.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Проблема визначення сутності, структури та змістового наповнення загальних компетентностей у професійній підготовці майбутніх фахівців соціогуманітарного профілю залишається предметом наукового дискурсу в освітньому середовищі. У вітчизняній педагогіці концептуальні підходи до формування компетентностей досліджено у працях О. Овчарук, де обґрунтовано методологічні засади компетентнісного підходу та виокремлено ключові характеристики загальних і предметних компетентностей у структурі освітнього процесу (Овчарук, 2020).

Питання змістового наповнення професійної освіти з урахуванням особистісно орієнтованої парадигми висвітлено в працях С. Гончаренка, І. Зязюна, В. Лозової, які акцентують увагу на необхідності формування інтегрального професійного портрету майбутнього фахівця засобами загальнокультурної, етичної та рефлексивної підготовки. Визначення ролі загальних компетентностей у структурі професійної компетентності стало предметом вивчення також у межах порівняльно-педагогічних досліджень, які враховують досвід країн Європейського Союзу.

Системну характеристику загальних компетентностей майбутніх менеджерів соціокультурної діяльності подано у дослідженнях Н. Любарець і І. Родіонової, де запропоновано авторську типологію загальних компетентностей, що охоплює когнітивно-аналітичні, емоційно-комунікативні, організаційно-діяльнісні та креативні компоненти (Любарець, 2021). Автори підкреслюють важливість поєднання особистісного розвитку здобувачів освіти з оволодінням механізмами міжкультурної взаємодії та організації соціокультурних практик.

На нормативному рівні відповідні положення конкретизовано у Стандартах вищої освіти України за спеціальністю 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності» (2021, 2023), де загальні компетентності визначено як обов'язкову складову професійної підготовки фахівців. До їх переліку включено здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу, ініціативності, адаптивності, емоційної саморегуляції, командної взаємодії, креативного розв'язання проблем, толерантної комунікації в умовах міжкультурного середовища.

Отже, незважаючи на наявність ґрунтових теоретико-методологічних напрацювань у сфері загальних компетентностей, актуальним залишається подальший науковий аналіз їх змістових характеристик, функціональних зв'язків із професійною діяльністю менеджерів соціокультурної сфери, а також адаптація підходів до сучасних умов трансформації вищої освіти в Україні.

Мета статті – проаналізувати сучасні концептуальні підходи до визначення поняття і змісту загальних компетентностей у контексті компетентнісного підходу, охарактеризувати зміст цих компетентностей у підготовці менеджерів соціокультурної діяльності.

Викладення основного матеріалу дослідження. Компетентнісний підхід нині є пріоритетною парадигмою вищої освіти, що визначає зміст підготовки фахівців через результати навчання у вигляді компетентностей. В українському законодавстві запроваджено чіткі визначення цих понять. Згідно із Законом України «Про вищу освіту» (2014), *компетентність* – це динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, професійних та світоглядних якостей, морально-етичних цінностей, що визначає здатність особи успішно здійснювати професійну діяльність або подальше навчання, і є результатом навчання на певному рівні освіти (Закон України «Про вищу освіту»,). Таким чином, компетентність відображає інтегрований результат освіти, що виходить за межі простої суми знань чи вмінь і включає також ціннісні та особистісні компоненти.

У науковій літературі немає єдиного підходу до розрізнення термінів «компетенція» і «компетентність». Частина дослідників ототожнює ці поняття, інші – розмежовують, трактуючи «компетенцію» як певне коло повноважень чи знань, а «компетентність» – як особистісну здатність діяти на основі компетенцій.

Особливого розвитку набуло поняття ключових (базових) компетентностей, які розглядаються як обов'язкові універсальні результати освіти для кожного випускника. На міжнародному рівні це поняття закріплене, наприклад, у документах Європейського Союзу, де визначено вісім ключових компетентностей для навчання протягом життя (European Council, 2018). В контексті професійної підготовки у закладах вищої освіти часто використовується близький термін – «загальні компетентності» (англ. *generic competences*), що фактично охоплює ті самі універсальні вміння, навички і установки, потрібні фахівцю незалежно від його спеціалізації (Рашкевич, 2014).

Концептуальні засади компетентнісного підходу були детально висвітлені українськими та зарубіжними експертами з вищої освіти (Рашкевич, 2014; Tuning Project, 2003–2012 тощо). Згідно з цими підходами, зміст вищої освіти структурується через програмні компетентності, які поділяються на дві основні групи – загальні та спеціальні (фахові) компетентності. Спеціальні компетентності характеризують уміння і знання, специфічні для певної предметної області, і відрізняють одну освітню програму від іншої, визначаючи її професійний профіль. Натомість загальні компетентності визначаються як знання, розуміння, навички та здатності, які набуває студент у процесі навчання за програмою, але які мають універсальний характер і не обмежуються конкретною предметною галуззю. Такими компетентностями, зокрема, є загальнонаукові, соціально-особистісні, інструментальні навички та інші широкі здібності, що потрібні фахівцю у різних ситуаціях. В документах британської Агенції із забезпечення якості вищої освіти (QAA) усі компетентності поділяються на три підгрупи: загальні, інструментальні та системні, що підкреслює багатовимірність поняття «загальні компетентності».

Значний вплив на формування переліку загальних компетентностей в європейській та українській вищій освіті мав міжнародний проект Tuning. В його межах було сформовано узагальнений список універсальних компетентностей випускника університету (так звані Tuning generic competences), куди увійшли, зокрема: здатність до аналізу і синтезу, уміння застосовувати знання на практиці, навички планування і тайм-менеджменту, знання своєї предметної області і розуміння професії, володіння рідною та іноземними мовами в усній і письмовій формі, навички роботи з інформаційними технологіями, вміння самонавчатися і проводити дослідження, здатність знаходити і аналізувати інформацію з різних джерел, критичне і самокритичне мислення, креативність, уміння адаптуватися до нових ситуацій. Також до

переліку увійшли: здатність розв'язувати задачі і приймати рішення, працювати в команді, міжособистісні навички, лідерство, здатність спілкуватися з фахівцями з інших галузей та нефхівцями, увага до культурного різноманіття, вміння працювати в міжнародному контексті, розуміння інших культур, здатність працювати автономно, проєктний менеджмент, підприємливість, дотримання етичних норм, орієнтація на якість та прагнення до успіху. Цей перелік став базисом для розроблення освітніх стандартів і програм за різними спеціальностями. Загальні компетентності багато в чому перетинаються з поняттям «м'яких навичок» (soft skills), тобто надпрофесійних умінь, які забезпечують ефективну професійну діяльність і розвиток особистості фахівця.

Таким чином, сучасні підходи трактують загальні компетентності як універсальні компетентності, що відображають загальнорозвиненість, світогляд, соціальні та когнітивні здібності особистості. Вони є результатом освітнього процесу і необхідною передумовою успішної реалізації спеціальних (фахових) компетентностей. Як влучно зазначають дослідники, компетентність менеджера не обмежується суто професійними аспектами, а включає міжпредметні складові – тобто спирається на широкий набір загальних компетентностей, що виходять за межі вузької спеціалізації (Любарець, 2019). Зокрема, В. Любарець підкреслює, що завдання підготовки кадрів для соціокультурної сфери – сформувати сучасного фахівця як цілісну особистість, яка володіє системою загальнолюдських та професійних компетентностей (Любарець, 2019). Це означає, що майбутні менеджери соціокультурної діяльності мають розвивати не лише спеціальні знання з менеджменту культури, але й такі якості, як уміння спілкуватися, працювати в команді, мислити критично, бути креативними, відповідальними громадянами тощо. Саме ці якості забезпечують їхню гнучкість і успішність у різних напрямках соціокультурної роботи.

Характеристика змісту загальних компетентностей нерозривно пов'язана з компетентнісним підходом до навчання, який передбачає, що освітній процес спрямований на формування у здобувачів визначеного набору компетентностей, необхідних для їхньої майбутньої професійної діяльності та всебічного розвитку. Зміст навчання, таким чином, визначається не тільки обсягом знань з фахових дисциплін, а й тим, наскільки студент оволодіє загальними здібностями та навичками, які дозволять йому ефективно застосовувати ці знання, розвиватися і адаптуватися після закінчення навчання.

У контексті підготовки менеджерів соціокультурної діяльності загальні компетентності набувають особливого значення. Соціокультурна сфера діяльності вимагає від менеджера бути творчою, комунікабельною, соціально відповідальною особистістю, здатною працювати з людьми різного віку, культур і соціальних груп. Отже, зміст загальних компетентностей для такого фахівця охоплює широкий спектр умінь. На основі узагальнення наукових джерел та нормативних документів можна виділити декілька ключових компонентів змісту загальних компетентностей менеджера соціокультурної діяльності:

1. *Когнітивно-інструментальні* – передбачають здатність застосовувати теоретичні знання на практиці, критично мислити, здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації, навчатися впродовж життя, а також володіти базовою інформаційною та ІКТ-грамотністю. Ці компоненти забезпечують гнучкість мислення, інноваційність і обґрунтованість управлінських рішень.

2. *Комунікативні* – охоплюють ефективну усну й письмову комунікацію державною мовою, професійне володіння іноземною мовою, навички командної взаємодії, лідерства, міжособистісної та міжкультурної комунікації. Ці компетентності критично важливі для успішного впровадження соціокультурних проєктів.

3. *Організаційно-управлінські* – включають вміння планувати, реалізовувати проєкти, організовувати діяльність, володіти підприємницьким мисленням, дотримуватися професійної етики та законодавства у сфері культури. Вони забезпечують ефективність менеджера в управлінні творчими, громадськими та культурно-освітніми ініціативами.

4. *Соціально-особистісні* – формують морально-зрілість і громадянську свідомість, що виявляється у відповідальності, етичності, повазі до культурної спадщини, орієнтації на цінності сталого розвитку. Вони визначають ціннісну платформу фахової діяльності в соціокультурному середовищі.

Отже, зміст загальних компетентностей майбутнього менеджера соціокультурної діяльності охоплює знання, уміння і якості, що виходять за межі суто професійних навичок менеджменту. Це ті універсальні риси, які роблять його ефективним управлінцем, лідером і громадянином. Компетентнісний підхід в освіті інтегрує розвиток цих компетентностей у всі компоненти навчального процесу – від гуманітарних дисциплін, що формують світогляд, до практик і проєктної роботи, де відпрацьовуються комунікативні та організаторські вміння. Зміст навчальних програм коригується таким чином, щоб студенти отримували можливості для розвитку своїх загальних компетентностей паралельно з фаховими. Як зазначається в дослідженнях, оптимальний рівень розвитку соціокультурної компетентності майбутніх менеджерів можливий лише за умови цілеспрямованого створення відповідних педагогічних умов і

засобів формування цих компетентностей (Любарець, 2019). Таким чином, компетентнісний підхід забезпечує органічне включення загальних компетентностей до змісту професійної підготовки.

Аналіз освітньо-професійних стандартів і програм підготовки за спеціальністю 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності» підтверджує центральне місце загальних компетентностей у моделі випускника. Відповідно до Закону «Про вищу освіту», стандарт вищої освіти для кожної спеціальності містить перелік компетентностей випускника, поділених на загальні та спеціальні. На основі стандарту заклади вищої освіти розробляють освітньо-професійні програми (ОПП), в яких ці компетентності конкретизуються. Розглянемо приклади формулювання загальних компетентностей у діючих програмах підготовки менеджерів соціокультурної діяльності.

Згідно з освітньою програмою першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 028 (приклад – Західноукраїнський національний університет, 2023), випускник повинен опанувати такі загальні компетентності (ЗК): здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність планувати та управляти часом; знання та розуміння предметної області та професійної діяльності; здатність спілкуватися державною мовою усно і письмово; навички використання інформаційно-комунікаційних технологій; здатність пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел; здатність генерувати нові ідеї (креативність); вміння виявляти та вирішувати проблеми; здатність працювати в команді; здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; здатність працювати в міжнародному контексті; здатність розробляти та управляти проектами; ініціативність та підприємливість; здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; здатність діяти соціально відповідально та свідомо; здатність спілкуватися іноземною мовою; здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності демократичного устрою, верховенство права, права і свободи людини; здатність зберігати та примножувати культурні, наукові досягнення суспільства, використовувати різні види активності для здорового способу життя (Західноукр. нац. ун-т, 2023). Цей перелік, який налічує 18 пунктів, фактично узагальнює очікуваний портрет випускника з точки зору універсальних компетентностей. Аналогічний набір (з незначними варіаціями) наводиться і в програмах інших університетів, зокрема у ТНПУ ім. В. Гнатюка (ОПП 2021), де загальних компетентностей визначено 17 (без окремого пункту про міжнародний контекст). В основі цих переліків простежується вплив згаданого вище проекту Tuning та національної рамки кваліфікацій. Помітно, що загальні компетентності не залежать від спеціалізації (в межах спеціальності 028 можуть бути спеціалізації, як-от *культурно-дозвілева діяльність, туризм, івент-менеджмент* тощо – але для всіх них загальні компетентності спільні). Це підкреслює їхній універсальний характер.

Освітньо-професійні програми містять *матриці компетентностей*, де показано, у вивченні яких дисциплін формуються ті чи інші компетентності. Загальні компетентності, зазвичай, формуються крос-дисциплінарно. Наприклад, ЗК «здатність спілкуватися державною мовою» формується через курс «Українська мова (за професійним спрямуванням)» та написання письмових робіт у всіх дисциплінах; ЗК «навички ІКТ» – через курси інформатики та постійне використання електронного середовища навчання; ЗК «робота в команді» – шляхом групових проектів та тренінгів з лідерства; ЗК «креативність» – через творчі завдання, курси з менеджменту мистецтва, культурологічні дисципліни тощо. Таким чином, закладені у стандарті загальні компетентності пронизують зміст освіти: кожна навчальна компонента покликана робити свій внесок у їх розвиток. Це відповідає компетентнісному підходу, який вимагає відходу від ізолюваного навчання окремих знань на користь формування інтегрованих умінь.

Стандарти і програми також визначають програмні результати навчання, багато з яких пов'язані із загальними компетентностями. Наприклад, результат навчання «здійснювати ефективні комунікації та вирішувати конфліктні ситуації у професійній діяльності» прямо корелює із загальними компетентностями командної роботи, лідерства і комунікації (ЗК9, ЗК10, ЗК15). В процесі атестації випускників (державні іспити, захист кваліфікаційної роботи) обов'язково оцінюється рівень сформованості не лише спеціальних, а й загальних компетентностей – зокрема, здатність презентувати проект (комунікація, ІКТ), обґрунтовувати рішення (аналіз, критичне мислення), демонструвати етичну позицію тощо. Таким чином, в освітніх стандартах закладено механізми перевірки загальних компетентностей нарівні з фаховими.

Загалом аналіз стандартів показує, що сучасна модель підготовки менеджерів соціокультурної діяльності базується на гармонійному поєднанні загальних і спеціальних компетентностей. Як зазначено в одному з досліджень, компетентність менеджера соціокультурної сфери не обмежується професійними межами, а є складовою міжпредметних компетентностей, тобто інтегрує широкий спектр загальних компетентностей особистості. Освітні програми спеціальності 028 у різних ЗВО можуть різнитися спеціалізаціями чи окремими дисциплінами, проте перелік загальних компетентностей залишається майже незмінним, що свідчить про консенсус у розумінні їхнього змісту та значущості.

На основі проведеного аналізу можна узагальнити кілька концептуальних підходів до визначення змісту загальних компетентностей у професійній підготовці менеджерів соціокультурної діяльності:

1. *Міждисциплінарний підхід* передбачає інтеграцію знань з менеджменту, культурології, педагогіки, психології, інформаційних технологій. Загальні компетентності виступають інтегративним компонентом освітньої підготовки, що формує цілісну професійну особистість.

2. *Аксіологічний підхід* акцентує ціннісну складову компетентностей: морально-етичну свідомість, громадянську відповідальність, повагу до культурної спадщини. Він підкреслює роль загальних компетентностей як носіїв суспільно значущих цінностей, необхідних для діяльності у сфері культури.

3. *Практико-орієнтований підхід* тлумачить компетентності через конкретні професійні ситуації: управління командою, цифровізація культурної сфери, розробка творчих форматів дозволя. Компетенції формулюються відповідно до вимог ринку праці та профстандартів.

4. *Особистісно-розвивальний підхід* зосереджується на формуванні таких характеристик, як самостійність, рефлексивність, емоційний інтелект. Компетентності в цьому контексті є індикаторами особистісного та професійного зростання, що забезпечується через активні освітні методи та практичну діяльність.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що сучасні концептуальні підходи до розуміння змісту загальних компетентностей є комплексними. Вони поєднують ціннісні, діяльнісні, знаннєві та особистісні виміри. Загальні компетентності розглядаються і як мета, і як результат освітнього процесу, і як засіб успішної професійної реалізації. В підготовці менеджерів соціокультурної діяльності ці компетентності відіграють роль своєрідного фундаменту, на якому будується професіоналізм: без належного рівня загальних умінь навіть блискучі фахові знання не гарантують успіху у сфері, що вимагає постійної комунікації, творчості та соціальної чутливості.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Узагальнюючи результати аналізу, слід зазначити, що поняття загальних компетентностей є ключовим у системі професійної освіти, оскільки охоплює інтегративні здатності, що поєднують знання, вміння, цінності та особистісні якості. У підготовці менеджерів соціокультурної діяльності до загальних компетентностей відносять когнітивні, комунікативні, організаційні та соціально-особистісні складові, які забезпечують ефективну професійну діяльність. Їх формування реалізується в освітніх програмах через міждисциплінарний, аксіологічний, практико-орієнтований та особистісно-розвивальний підходи. Компетентнісний підхід інтегрує ці компоненти в навчальний процес і забезпечує їх вимірюваність. Перспективи подальших досліджень полягають у вдосконаленні педагогічних технологій формування загальних компетентностей та методик оцінювання рівня їх сформованості, що сприятиме підготовці конкурентоспроможних фахівців соціокультурної сфери.

Список використаних джерел

- Главацька, О. Л., Олійник, Г. М. (2020). Підготовка майбутніх менеджерів соціокультурної сфери до анімаційної діяльності. *Молодий вчений*, 1 (71), 111-114. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085-2020-20-1-23>
- Любарець, В. В. (2019). *Теорія і практика професійної підготовки майбутніх менеджерів соціокультурної діяльності в умовах інформаційно-освітнього середовища*. (Автореф. дис. д-ра пед. наук). Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Київ.
- Освітньо-професійна програма «Менеджмент соціокультурної діяльності» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (спеціальність 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»). (2023). Західноукраїнський національний університет. Взято з https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/akredytatsiia%20ta%20litsenzuvannia/2020/vidomosti_pro_samootsiniuvannia_028_menedzment_sociokult.pdf
- Освітньо-професійна програма «Менеджмент соціокультурної діяльності» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (спеціальність 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»). (2021). Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. Взято з <https://tnpu.edu.ua>
- Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. (2014). *Відомості Верховної Ради України*, 37/38, ст. 2004. Взято з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
- Рашкевич, Ю. (2014). *Компетентнісний підхід у побудові освітніх програм*. Національний університет «Львівська політехніка». Взято з https://erasmusplus.org.ua/wp-content/uploads/2014/12/Competence_Approach_Rashkevych_Nov.2014.pdf
- Шербина-Яковлева, О. Ю., Світайло, Н. Д., Ключко, М. О., Шербина, А. М. (2018). *Менеджмент соціокультурної діяльності як напрям наукового та технологічного знання*. (Ч. 1: Дидактика, логіка, методологія). Суми: Сумський державний університет.

European Council. (2018). *Recommendation on key competences for lifelong learning (2018/C 189/01)*. *Official Journal of the European Union*. Retrieved from [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32018H0604(01))

References

- Glavatska, O. L., & Oliinyk, H. M. (2020). Pidhotovka maibutnikh menedzheriv sotsiokulturnoi sfery do animatsiinoi diialnosti [Preparation of future managers of the socio-cultural sphere for animation activities]. *Molodyi vchenyi [Young Scientist]*, 1 (71), 111-114. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085-2020-20-1-23> [in Ukrainian].
- European Council. (2018). *Recommendation on key competences for lifelong learning (2018/C 189/01)*. *Official Journal of the European Union*. Retrieved from [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32018H0604(01)).
- Liubarets, V. V. (2019). *Teoriia i praktyka profesiinoi pidhotovky maibutnikh menedzheriv sotsiokulturnoi diialnosti v umovakh informatsiino-osvitnoho seredovyscha [Theory and practice of professional training of future managers of socio-cultural activity in the information-educational environment]*. (Extended abstract of D diss.). National Pedagogical Dragomanov University. Kyiv [in Ukrainian].
- Osvitno-profesiina prohrama «Menedzhment sotsiokulturnoi diialnosti» pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity (spetsialnist 028 «Menedzhment sotsiokulturnoi diialnosti») [Educational-professional program «Management of socio-cultural activity» of the first (bachelor's) level of higher education (specialty 028 «Management of socio-cultural activity»)]. (2023). Zakhidnoukrainskyi natsionalnyi universytet. Retrieved from https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/akredytatsiia%20ta%20litsenzuvannia/2020/vidomosti_pro_samoo_tsinuivannia_028_menedzhment_sociokult.pdf [in Ukrainian].
- Osvitno-profesiina prohrama «Menedzhment sotsiokulturnoi diialnosti» pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity (spetsialnist 028 «Menedzhment sotsiokulturnoi diialnosti») [Educational-professional program «Management of socio-cultural activity» of the first (bachelor's) level of higher education (specialty 028 «Management of socio-cultural activity»)]. (2021). Ternopil National Pedagogical University named after Volodymyr Hnatiuk. Retrieved from <https://tnpu.edu.ua> [in Ukrainian].
- Pro vyshchu osvitu [On Higher Education]. (2014). Zakon Ukrainy vid 01.07.2014 № 1556-VII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy [Information of the Verkhovna Rada of Ukraine]*, 37/38, article 2004. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian].
- Rashkevych, Y. (2014). *Kompetentnisnyi pidkhid u pobudovi osvitnikh prohran [Competence-based approach in the construction of educational programs]*. National University «Lviv Polytechnic». Retrieved from https://erasmusplus.org.ua/wp-content/uploads/2014/12/Competence_Approach_Rashkevych_Nov.2014.pdf [in Ukrainian].
- Sherbyna-Yakovleva, O. Yu., Svitailo, N. D., Klochko, M. O., & Sherbyna, A. M. (2018). *Menedzhment sotsiokulturnoi diialnosti yak napriam naukovoho ta tekhnolohichnoho znannia [Management of socio-cultural activity as a direction of scientific and technological knowledge]*. (Part 1: Dydaktyka, lohika, metodolohiia). Sumy: Sumy State University [in Ukrainian].

ALEKSEIEV I.

Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University, Ukraine

MODERN CONCEPTUAL APPROACHES TO DETERMINING THE CONTENT OF GENERAL COMPETENCIES IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF MANAGERS OF SOCIO-CULTURAL ACTIVITIES

The article provides a theoretical analysis of modern conceptual approaches to determining the content of general competencies in the professional training of managers of socio-cultural activities. The relevance of the issue is due to the needs of modern society in specialists who are able to effectively operate in a dynamic and multicultural environment, ensuring the development of cultural, creative and socio-humanitarian spheres. The essence of the concept of "general competencies" as an integrated characteristic that encompasses personal, cognitive, social and ethical components is revealed. Scientific approaches to the classification of general competencies are summarized, in particular, competency-based, personality-oriented, activity-based and axiological, and their significance for the professional training of future managers is highlighted. A list of key general competencies relevant to the educational program "Management of Sociocultural Activities" is outlined, such as communicative, emotional-ethical, analytical, creative, digital, project and leadership. Attention is drawn to the peculiarities of the formation of these competencies in the context of new state standards of higher education, the results of educational programs and the needs of the labor market. The importance of integrating formal and informal education, implementing active and interactive learning methods, as well as an interdisciplinary approach is emphasized. It is concluded that the modern paradigm of training managers of socio-cultural activities should be based on a combination of humanistic, professional and technological guidelines, which allows forming a holistic system of general competencies necessary for effective professional activity in the field of culture, education and creative industries.

Key words: *competence, general competencies, professional training, management of socio-cultural activities, educational standard, interdisciplinary approach*

Стаття надійшла до редакції 04.05.2025 р.